

HORODIȘTE

ISTORIA SATULUI

Satul Horodiște, atestat la 3 iulie 1429, este situat în nord-vestul raionului Rîșcani, pe malul drept al râului Ciuhur. În partea de miază zi a satului pe partea stângă a râului se înalță niște stânci pitorești de peste 130 m, numite Holm cu o grotă imensă "Țiglău", în care, în zile de urgie, se adăposteau localnicii.

Săpăturile arheologice au dovedit că urmele activității umane de aici au o vechime de peste 70.000 de ani, când oamenii preistorici s-au stabilit cu traiul în peștera de la marginea satului actual. În perioada neolitică (10.000 -12.000 ani în urmă) în preajmă apar mai multe așezări umane. Locuitorii își construiau case din nuiiele și lut, se ocupau cu creșterea turmelor de vite, agricultura, practicau diferite meșteșuguri casnice, etc. În diferite perioade, prin acest ținut s-au perindat triburi nomade de păstori....

La 3 iunie 1429 într-o carte de la curtea domnească Suceava a lui Alexandru cel Bun se pomenește despre o seliște de pe Ciuhur cu denumirea „Horodiște”.

Denumirea satului provine de la cuvântul slav „Городище” (localitate fortificată). În cea de-a doua domnie, Petru Rareș dăruiește moșii și sate comandanților de oști și ostașilor viteji „pentru slujbă dreaptă și credincioasă”. Într-un document din 1541, se vorbește că „Din mila lui Dumnezeu noi, Petru Voievod, domn al țării Moldovei... și Oprea Ungureanu ne-a slujit nouă drept și credincios. De aceea.. noi dăruim un sat de pe Ciuhur, anume Horodiște, care acel sat și nepoților și strănepoților și întregul lor neam cine se va alege mai apropiat neclintit niciodată în veci”.

La 4 septembrie 1605 domnitorul Ieremia Movilă întărește Mănăstirii Dragomirna mai multe sate, inclusiv Horodiște pe Ciuhur...

În 1865 printre dvorenii ruși ce stăpâneau moșii întinse era și boierul Gheorghe (Egor) Rîșcanu. Lui îi aparțineau localitățile – Rîșcani, Ochiul Alb, Grinăuți, Brătușeni, Druță, Moșeni și Horodiște. În acea perioadă guvernul țarist, pentru a ține în supunere populația, avea dislocate în gubernie mari contingente armate. Din Siberia în unitatea militară din Bălți a fost repartizat Ivan Dimitrievici Bursky, care s-a căsătorit cu Maria, fiica lui Gh. Rîșcanu. Ca zestre Maria a primit moșia Horodiște și satul cu același nume. După căsătorie Ivan Bursky, ajutat de socrul său, trece în rezervă și își consolidează toată activitatea în moșie.

Prin ukazul țarului rus, boierii erau obligați să construiască în sate câte o școală și o biserică. În sat se construiește o biserică din nuiiele pe o temelie din piatră. Pe locul Bisericii vechi din lemn, în 1906-1907 s-a construit biserica din piatră, sfințită la Duminica Mare în 1914.

Între anii 1901- 1904 a fost construită școala cu două clase primare în care se predă în limba rusă, iar după 1918 se învăța 4 clase cu predare în limba română.

Atracțiile turistice

Defileul Horodiște.

Canionul cu stânci milenare ascunde 5 grote mai mari (cu diametrul la intrare de la 2 metri până la 4 metri) și multe altele în formă de vizuini cu un diametru de până la 1 metru.

Trebuie de menționat că, pentru o drumeție mai spectaculoasă și pentru o descoperire treptată a canionului din Horodiște, este recomandat ca startul să fie dinspre satul Druță, acolo unde și începe, canionul pleșuv printre stânci, extrem de bogat în grote și izvoare, aproximativ de 5 km, probabil, cel mai lung din nordul țării.

Acest canion este însă "delimitat" pentru cele două sate în preajma unei curburi accentuate a râului Ciuhur, și astfel oficial, conform datelor cadastrale, satul Horodiște începe din punctul "Sfinxului" de piatră ce se află cam la mijlocul defileului Druță - Horodiște.

"Sfinxul din Horodiște"

Este o proeminență de rocă săpată cândva artificial. Imaginea sfinxului este mai atractivă dinspre satul Druță, de unde i se vede mai bine conturul, dar și pentru că se formează un contrast perfect pentru fotografii, având în spate vestul. Sfinxul se află la o altitudine de peste 130 metri. Locația sfinxului se află în imediata apropiere de pădurea cu stejari (sau pădurea cu cele 7 izvoare) și vizavi de pădurea de pini de la Bulhac.

Pădurea de pini (Bulhac)

Pe partea stângă a defileului se observă pădurea de pini, numită de săteni, dar și de hărțile cadastrale mai vechi - Bulhac (pe vârful stâncii fiind probabil unicul lac carstic din Moldova, dovadă ar fi forma perfect circulară a acestuia, precum și locația la o altitudine de peste 100 de metri deasupra nivelului mării. Lacul a fost secat în anii '80 de lucrările efectuate necorespunzător de către lucrătorii colhozului). Acum a rămas doar stufăriș, iar împrejurul lacului au fost plantați în anii '70 zeci de rânduri de pini, care astăzi împrejmuiesc maiestuos oaza lacului. Probabil că e unica pădure de pini de o asemenea dimensiune, de peste 20 de ha, ce ascunde în mijlocul său unicul lac carstic din țară.

Stânca Țiglău cu 2 grote: grota circulară și grota picătură.

La poalele pădurii de pini se înalță cu roci proeminente stanca Țiglău. Cu o acustică unică, stânca Țiglău, are două dintre cele mai spectaculoase grote. Una este în forma perfectă de cerc cu diametru de 4 metri la intrare, cu urme milenare de foc pe bolta rocii. De pe malul râului Ciuhur se formează un ecou prelung spre stâncă, iar orice strigăt și vociferare răsună înzecit din adâncurile stâncii. Este o locație iubită de copiii care se întrec prin sunetele răspândite. Una dintre cele mai spectaculoase roci ale defileului Druță-Horodiște, cu un nivel complicat de escaladare, grota menține o temperatură constantă în spațiul său destul de modest. Ascunsă sub misterioasa pădure cu pini și deasupra ultimelor lespezi ale morii pe apă, grota de la Țiglău este o atracție pentru amatorii de drumeții montane. Stânca abruptă din jurul grotei și pământul nisipos face intrarea, dar și părăsirea peșterii, o adevărată provocare. În același conglomerat de rocă a stâncii, se află o alta peșteră unică, destul de ascunsă de altfel, în forma unei picături cu vedere spre satul Horodiște.

Pădurea celor 7 izvoare

Pădurea tânără de stejari a fost plantată pe teritoriul unei vechi păduri de stejari seculari, cu o pânză freatică bogată. Cel puțin 7 izvoare au fost identificate (actualmente 5 secate), însă mai sunt vizibile încă oazele de apă cândva umplute de izvoare, astăzi acoperite doar cu stuf. Iar spre malul râului Ciuhur au rămas săpate în piatră drumurile iureșului de ape de cândva, format din debitul celor 7 izvoare. În pădure mai există și astăzi piatra de suprafață a unei fântâni seculare și câteva zeci de stejari seculari. Pădurea se află pe o stâncă vizavi de pădurea de pini, în preajma Sfinxului, ascunsă deasupra canionului și chiar la hotarul oficial dintre satele Druță și Horodiște.

Izvorul din stâncă

Imediat după pădurea cu 7 izvoare, între Sfinx și stânca Gavana, pe malul drept al Ciuhurului, înspre Horodiște, poate fi admirat un mic lac de acumulare, izvorul căruia vine din stâncă și se revarsă treptat spre ape mai mari. Acumulată discret în maluri de pământ, formându-se o oază de apă spectaculoasă cu vedere spre pădurea de pini, apa izvorului se adună ulterior în râul Ciuhur. Tot pe partea dreaptă a izvorului, spre stânca Gavana sunt și cele 7 movile funerare.

Stâncă Gavana

Stâncă Gavana se află pe malul drept al râului Ciuhur în partea de Nord–Est a s. Horodiște aproape de Hârtop, lângă pădurea de stejari cu 7 izvoare.

Stâncă Gavana este o formațiune ușor piramidală cu proeminențe discrete de rocă, astăzi înconjurată de livezi pe de o parte și de culturi agricole pe de alta. Se află imediat în spatele izvorului din stâncă. Cu o vedere superbă spre cele 7 movile și spre satul Horodiște. Stâncă a primit numele "Gavana" din bătrâni, deoarece are forma unui gavanoș (ulcele), în care se păstrau bucatele, dar și în care, uneori, se ascundeau bunuri, precum banii ori alte lucruri de preț. Bătrânii povestesc că prin lanțul de stânci din s. Druță și tocmai până la Prut ar exista tuneluri, cu multe galerii în stânci. Stâncă Gavana astăzi poate fi admirată și de pe malul lacului întins la poalele sale. Legenda mai spune că în aceste stânci au fost ascunse comori ale turcilor, ale hunilor, a diferitelor bande de războinici. Mulți au încercat să sape și să caute bogății aici de-a lungul anilor. Mai este și a doua stâncă, pe care sătenii au înălțat o răstignire, similară cu cea de pe Stâncă duhurilor rele - Holm. Semn că și această stâncă are povești încă nespuse până la capăt.

Gavana pe timpuri era un loc de trecătoare dintre 2 stânci, în Crac. Pe aici se duceau Horodiștenii la neamuri în s. Druța, la iarmaroc sau plecau la pescuit la râu.

Stâncă Gavana

În diferite perioade, prin acest ținut, s-au perindat triburi nomade de păstori, care au lăsat aici 7 movile funerare. Cea mai mare dintre aceste movile, actualmente ea este și cel mai înalt punct al regiunii și poate deveni un strategic "punct de observație" de unde se pot admira împrejurimile. Movilele sunt "ascunse" la margine, în spatele satului, dar cu deschidere spre stâncă Gavana. Culmea celei mai înalte movile poate fi observată pe o rază de câteva sate și de pe drumul național ce leagă satele Zăicani, Pociumbeni, Druță, Horodiște și Văratice. Dar și din partea nordică dinspre satele raionului Edineț.

Podurile Horodiștei

Astfel, cum întreg satul se întinde doar pe partea dreaptă a râului Ciuhur, de altfel ca și toate satele aflate pe perimetrul Ciuhurului, podurile sunt specifice pentru satele de pe Ciuhur.

Intrarea în satul Horodiște, de pe drumul național, este extrem de pitorească, printr-un tunel din arbori care creează un decor colorat în orice anotimp și culminând cu podul nou, care deschide în paralel priveliști de o parte și de alta spre stânci. Podul suspendat pe stâlpi din beton se înalță maiestuos deasupra Ciuhurului și formează un cadru fotografic unic în combinație cu vechiul pod din piatră. Podul vechi, cu un design arhaic din arcade din piatră, a fost reconstruit în anii 60. Acum este accesibil pentru căruțe și pietoni, devenind și o atracție turistică de drumetie. Podul nou deschide o altă perspectivă pitorească către a doua jumătate a satului întinsă de-a lungul râului Ciuhur, precum și către cea mai misterioasă stâncă a nordului, numită de localnici și "Stâncă duhurilor rele". De la ea și până la cea mai mare grotă a defileului se întinde lanțul de stânci, ce ascund cimitirul medieval al turcilor.

Grotă ascunsă, cu vedere spre sat

Pe lanțul de tolte de-a lungul satului și imediat după pod, spre vest, se ascund câteva grote. Cea mai mare, cu o deschidere de 2 m la intrare, oferă o priveliște spectaculoasă și impunătoare deasupra satului. Pe bolta interioară pot fi admirate rocile înnegrite de foc. La poalele acestui lanț curge lin Ciuhurul pe lângă sălcii și fântâni vechi. Grotă nu poate fi observată decât din interiorul satului. Pare a fi mică și ascunsă, dar oferă un tablou cu "dedicație" satului.

Cimitirul turcesc

Se află deasupra Căsoaiei mici, plasate pe partea stângă a râului Ciuhur, în lanțul de stâncă până la Holm. Deasupra Grotei circulare din lanțul de stânci întinse chiar în fața satului se ascunde un teritoriu plin de legende și mister. Bătrânii spun că aici se află un cimitir medieval turcesc. Se pare că lanțul toltrelor de la Sfinx spre vest sunt generatoare de miracole. Periodic sunt văzuți vânători de comori, echipați cu detectoare de metal. Pe vremuri aici au fost și cruci de lemn, care au putrezit, iar cele de piatră s-au prăbușit și s-au amestecat cu pământ.

Izvorul de pe malul Ciuhurului și cele 2 cumpene

Ce poate fi mai pitoresc decât să înaintezi spre cea mai înaltă și misterioasă stâncă a zonei și să o faci printre cumpenele și izvoarele de pe malul râului Ciuhur? O frumusețe de izvor cu un debit deloc modest, este amenajat cu piatră chiar la malul râului. Iar pe aceeași parte, dinspre sat, pot fi admirate două cumpene bătrâne autentice, la fântânile din piatră. Oamenii nu mai iau apă atât de des, însă spiritul de odinioară creează o atmosferă de basm la penultimul meandru al râului Ciuhur din satul Horodiște.

Holmul sau "Stânca Duhurilor Rele" și grota cu 2 etaje

Stânca Duhurilor Rele, probabil, este cea mai misterioasă stâncă din nordul țării, și încă nedescoperită până la capăt. Mai mult: sătenii au blocat accesul spre adâncurile grotei, despre care se spune că nu are sfârșit. Mulți tineri s-au rătăcit și nu au mai revenit, iar cine s-a întors, nu a mai avut grai și a murit în scurt timp. Legenda spune că războinicii (turcii) ar fi ascuns aur și ar fi blestemat atât grota, cât și pe cei ce ar descoperi comoara. Povestirile sătenilor mai spun că unele duhuri din stâncă ar fi furat sufletele oamenilor și liturghiile din biserică ar fi fost unica armă pentru oamenii posedați. Se mai povestește cum în anumite perioade ale anului, în preajma stâncii, se mai întâmplă ciudățeni, iar mulți locuitori au vise ciudate. Ba mai mult, mulți săteni nu se apropie categoric de stâncă. Tocmai de aceea, pe vârful recifului a fost înălțată o cruce enormă din fier, care este vizibilă pe raza întregului sat și chiar mai departe. Astăzi grota cu două etaje, cu un diametru de până la 4 metri, a devenit o atracție turistică, și o platformă de cercetare, întrucât nu a fost studiată și conservată după normele geologice. Din grotă au fost extrase acum câțiva zeci de ani mostre ale existenței omului paleolitic, fragmente de oase de animale de o importanță istorică. Relicvele sunt păstrate în muzeul satului. Mai mult ca atât, stânca Holm sau "Stânca Duhurilor Rele" este și locația unei vechi cetăți antice, ruinele ei pot fi observate și astăzi de la înălțime. De formă piramidală și cea mai înaltă din tot lanțul raionului, aceasta încheie astfel periplusul prin defileul Druță /Horodiște și lasă Ciuhurul să-și urmeze cursul discret spre satul Vărătic.

Biserica centenară și cavoul boierilor Bursky.

Biserica satului Horodiște, o bijuterie arhitecturală proiectată la începutul anilor 1900 cu susținerea boierilor Bursky, a fost construită tocmai în 1912, de un zidar venit din Odessa. A fost unica biserică din raion ce nu a suportat modificări ca și destinație, precum depozit sau alte atribuții străine lăcașului. Se spune că atunci când sovieticii au pus lacăt bisericii, sătenii au mai pus șase deasupra astfel ca nimeni să nu poată trece de cele 7 lacăte. Clandestin, periodic câteva femei păstrau curățenie în biserică, iar obiectele prețioase au fost ascunse prin sat.

Bătrânii spun că noua construcție din 1912 a fost făcută pe ruinele unei vechi și mici bisericuțe, construite din nuiele pe o temelie din piatră. Drept dovadă sunt și crucile vechi din piatră cu inscripții din anii 1800, aflate în cimitirul din spatele bisericii. După redeschiderea bisericii, sătenii au contribuit la renovarea capitală a lăcașului, a picturii și a construcției unei anexe pentru evenimente. Astăzi pe teritoriul bisericii se mai află cavoul familiei boierului Ivan Bursky. Comunitatea satului este receptivă și lăcașul este îngrijit, mereu e deschis enoriașilor. Peste drum de biserică poate fi văzut beciul boieresc.

Beciurile boierești.

Beciul boieresc mai există și astăzi, deși se află pe teritoriu privat, sunt inițiative de a fi renovat și deschis publicului. Cândva curtea boierească, biserica și școala din sat erau cele mai proeminente locații ale satului, de altfel și construite pe cel mai înalt punct al satului, la o intersecție vizuală cu satul Văratîc și Corpaci.

Muzeul satului Horodiște.

Odată cu descoperirile importante din grota de pe Holm, a fost inițiată ideea de a conserva relicvele și de a amenaja un muzeu al satului. De-a lungul anilor au fost adunate diverse obiecte vechi din sat ce reproduc diverse perioade, fotografii și lucruri create de gospodinele din sat. Actualmente muzeul își evaluează posibilitățile pentru a se extinde și a putea fi propus vizitatorilor cu diverse interese.

INFORMAȚII UTILE:

Centrul de informare turistică

Centrul de informare turistică se află în incinta primăriei. Program de lucru: Luni-vineri 9:00-17:00. Persoana de contact Angela Briceag. Tel. +37369678750; +37325640271; email: bphorodisteriscani@gmail.com

Unități alimentare:

Coteala Pavel, Îl. Program de lucru: 8.00.-.20.00 Tel +37324640320

Centrul de sănătate, OS Horodiște. Program de lucru: 8:00 – 14:00. Tel. +37325640408
Farmacie – s. Văratîc Ore de lucru 8.00 – 14.00